A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. április 16.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — A 2005/36/EK irányelv — 10. cikk — Szakmai képesítések elismerése — Az építészmérnöki szakma megkezdése — Az V. melléklet 5.7.1 pontjában nem felsorolt okiratok — A »különleges és kivételes ok«, valamint az »építészmérnök« fogalma”

A C-477/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesverwaltungsgericht (Németország) a Bírósághoz 2013. szeptember 5-én érkezett, 2013. július 10-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer**

és

Hans Angerer között,

a **Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht** és

a **Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, K. Lenaerts, a Bíróság elnökhelyettese, a negyedik tanács tagjaként eljáró bíró, K. Jürimäe (előadó), J. Malenovský és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. július 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer képviseletében A. Graf von Keyserlingk és J. Buntrock Rechtsanwälte,

– H. Angerer képviseletében H. Olschewski Rechtsanwalt,

* Az eljárás nyelve: német.

– a Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses képviseletében C. Zappel és R. Käß, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében T. Henze és J. Möller, meghatalmazotti minőségben,

– a holland kormány képviseletében M. Bulterman és M. de Ree, meghatalmazotti minőségben,

– a román kormány képviseletében R. Haţieganu és A. Vacaru, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében G. Braun és H. Støvlbæk, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2014. november 5-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. április 6-i 279/2009/EK bizottsági rendelettel módosított, a szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 255., 22. o.; helyesbítések: HL L 271., 2007.10.16., 18. o., HL L 93., 2008.4.4., 28. o., a továbbiakban: 2005/36/EU irányelv) 10. cikke c) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet az Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer (a bajor építészkamara nyilvántartásba vételi bizottsága, a továbbiakban: Bayerische Architektenkammer) és H. Angerer között, az e személy Bajorország tartomány építészkamarája névjegyzékébe történő felvételének tárgyában létrejött jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2005/36 irányelv hatályon kívül helyezte az építészmérnöki oklevelek, bizonyítványok és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok kölcsönös elismeréséről, valamint a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő intézkedésekről szóló, 1985. június 10-i 85/384/EGK tanácsi irányelvet (HL L 223., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 118. o.).

4 A 2005/36 irányelv (17), (19) és (28) preambulumbekezdése kimondja:

„(17) Annak érdekében, hogy valamennyi olyan helyzetet figyelembe lehessen venni, amelyre vonatkozóan még nincs rendelkezés a szakmai képesítések elismerésével kapcsolatban, az általános rendszert ki kell terjeszteni azokra az esetekre, amelyek nem tartoznak egy különös rendszer hatálya alá sem, vagy azért, mert a szakma nem tartozik egyik ilyen rendszer hatálya alá sem, vagy azért, mert bár a szakmára kiterjed valamelyik különös rendszer hatálya, a kérelmező valamilyen különleges és kivételes okból nem felel meg azoknak a feltételeknek, amelyek által a rendszert igénybe vehetné.

[...]

(19) A mozgás szabadságát, valamint az [...]építészmérnökök előírt képesítése megszerzését tanúsító okiratok kölcsönös elismerését az előírt képesítések megszerzését tanúsító okiratoknak az összehangolt képzési minimumkövetelményeken alapuló feltétel nélküli elismerésének alapelvére kell alapozni. [...]

[...]

(28) Az építészetre, valamint az építészmérnöki szakmai tevékenység megkezdésére és végzésére vonatkozó nemzeti szabályok alkalmazási körüket tekintve sokfélék. A legtöbb tagállamban az építészeti tevékenységeket jogi értelemben vagy ténylegesen olyan személyek végzik, akik az építészmérnöki címet vagy önmagában, vagy egy másik címmel együtt viselik, anélkül hogy e tevékenységek folytatására kizárólagos joguk lenne, kivéve ha jogszabály ezzel ellentétesen rendelkezik. Ezeket a tevékenységeket, vagy közülük néhányat, más szakképzett személyek is végezhetik, különösen olyan mérnökök, akik építőipari vagy építőművészeti szakképzésben részesültek. Ezen irányelv egyszerűsítése céljából az »építészmérnök« fogalmat kell használni az építészeti képesítések feltétel nélküli elismerésére vonatkozó rendelkezések alkalmazási körének behatárolásához, az e tevékenységeket szabályozó nemzeti szabályok sajátos jellemzőinek sérelme nélkül."

5 Ezen irányelv „Cél" című 1. cikke így rendelkezik:

„Ez az irányelv megállapítja azokat a szabályokat, amelyek szerint az a tagállam, amely a területén egy szabályozott szakma gyakorlásának megkezdését, illetve gyakorlását ahhoz köti, hogy az érintett személy egy adott szakmai képesítéssel rendelkezzen (a továbbiakban: fogadó tagállam), az adott szakma gyakorlásának megkezdése és gyakorlása érdekében el kell hogy ismerje azokat a szakmai képesítéseket, amelyeket egy vagy több más tagállamban (a továbbiakban: saját tagállam) szereztek, és amelyek feljogosítják az adott képesítéssel rendelkező személyt a fogadó tagállam területén ugyanazon szakma gyakorlására."

6 Az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A szakmai képesítésnek a fogadó tagállam általi elismerése révén a jogosult a fogadó tagállamban megkezdheti annak a szakmának a gyakorlását, amelyre vonatkozóan a saját tagállamában képzettséggel rendelkezik, és ezt a szakmát a fogadó tagállamban ugyanolyan feltételek mellett gyakorolhatja, mint a fogadó tagállam állampolgárai".

7 A 2005/36 irányelv III. címe, amely „A letelepedés szabadsága" címet viseli, négy fejezetet foglal magában. E III. cím „A képzés elvégzését tanúsító okiratok elismerésének általános rendszere" címet viselő I. fejezetének 10. cikke így rendelkezik:

„Ezt a fejezetet minden olyan szakmára alkalmazni kell, amely nem e cím II. és III. fejezetének hatálya alá tartozik, továbbá azon következő esetekben, amikor a kérelmező, különleges és kivételes okok miatt nem felel meg az említett fejezetekben megállapított feltételeknek:

a) a IV. mellékletben felsorolt tevékenységek tekintetében akkor, ha a migráns nem felel meg a 17., a 18. és a 19. cikkben megszabott követelményeknek;

b) általános orvosok, szakorvosok, általános ápolók, fogorvosok, fogszakorvosok, állatorvosok, szülésznők, gyógyszerészek és építészmérnökök tekintetében akkor, ha a migráns nem felel meg a tényleges és jogszerű szakmai gyakorlatra vonatkozóan a 23., a 27., a 33., a 37., a 39., a 43. és a 49. cikkben említett követelményeknek;

c) építészmérnökök tekintetében akkor, ha a migráns olyan, előírt képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkezik, amelyet nem sorol fel az V. melléklet 5.7 pontja;

d) a 21. cikk (1) bekezdésének, valamint a 23. és a 27. cikknek a sérelme nélkül, azon előírt szakosított képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkező orvosok, ápolók, fogorvosok, állatorvosok, szülésznők, gyógyszerészek és építészmérnökök tekintetében, akik az V. melléklet 5.1.1, 5.2.2, 5.3.2, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 és 5.7.1 pontjában felsorolt valamely cím megszerzéséhez vezető képzésben részt vettek, és ezekben az esetekben is kizárólag a szóban forgó szakosodás elismerése céljából;

e) olyan, előírt szakosított képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkező általános ápolók és szakápolók tekintetében, akik az V. melléklet 5.2.2 pontjában felsorolt valamely cím megszerzéséhez vezető képzésben részt vettek, akkor, ha a migráns ezt az okiratot egy olyan másik tagállamban kívánja elismertetni, ahol az érintett szakmai tevékenységeket általános ápolói képzésben nem részesült szakápolók végzik;

f) általános ápolói képzésben nem részesült szakápolók tekintetében akkor, ha a migráns ezt az okiratot egy olyan másik tagállamban kívánja elismertetni, ahol az érintett szakmai tevékenységeket általános ápolók, általános ápolói képzésben nem részesült szakápolók, vagy olyan, előírt szakosított képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkező szakápolók végzik, akik az V. melléklet 5.2.2 pontjában felsorolt címek megszerzéséhez vezető képzésben részt vettek;

g) azon migránsok esetében, akik megfelelnek a 3. cikk (3) bekezdésében foglalt követelményeknek.”

8 Az említett irányelv III. címe „A képzési minimumkövetelmények összehangolása alapján történő elismerés”címet viselő III. fejezete alatt található 21. cikke, amelynek címe „A feltétel nélküli elismerés elve”, (1) bekezdésében ekként rendelkezik:

„Minden tagállam elismeri azokat az [V. melléklet 5.7.1 pontjában] szereplő [...]építészmérnöki, előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratokat, amelyek megfelelnek a [46. cikkben] foglalt képzési minimumkövetelményeknek, és a szakmai tevékenységek gyakorlásának megkezdése és gyakorlása céljából ezeket az okiratokat a saját területén ugyanolyan hatályúnak tekinti, mint az előírt képesítések megszerzését tanúsító, általa kibocsátott okiratokat.

Az ilyen, előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratot a tagállam illetékes szerveinek kell kibocsátania, és ahhoz szükség szerint az V. melléklet [V. melléklete 5.7.1 pontjában] említett igazolást kell csatolni.

[...]”

9 A 2005/36 irányelv „Építészmérnökök képzése” címet viselő 46. cikkének (1) bekezdése így szól:

„Az építészmérnöki képzés összesen legalább négyéves, nappali tagozatos képzés, vagy legalább hároméves nappali tagozatos tanulmányi időszakot magában foglaló hatéves képzés, amely egyetemen vagy hasonló oktatási intézményben zajlik. A képzést sikeres egyetemi szintű vizsgával kell lezárni.

A képzésnek, amelynek egyetemi szintűnek kell lennie, és amelyben a fő összetevő az építészet kell legyen, egyensúlyt kell fenntartania az építészeti képzés elméleti és gyakorlati elemei között, valamint garantálnia kell a következő ismeretek és készségek megszerzését:

[...]”

10 Az említett irányelvnek „Az építészmérnöki szakmai tevékenységek gyakorlása” címet viselő 48. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában építészmérnöki szakmai tevékenység az a tevékenység, amelyet az »építészmérnök« szakmai cím használata mellett rendszeresen végeznek”.

11 Ugyanezen irányelv V. mellékletének 5.7.1 pontja minden egyes ország tekintetében felsorolja a építészmérnöki szakma megkezdéséhez szükséges képesítés megszerzését tanúsító okiratokat, az ezen okiratok kibocsátására jogosult szerveket, valamint a képesítés megszerzését tanúsító okiratot kísérő igazolásokat.

A német jog

12 A német alkotmány értelmében az építészmérnököki szakmára vonatkozó jog Németországban a szövetségi tartományok (Länder) törvényalkotási hatáskörébe tartozik. A bajor építészkamaráról és a bajor építészmérnöki kamaráról szóló törvény (Gesetz über die Bayerische Architektenkammer und die Bayerische Ingenieurekammer-Bau (GVBl 308. o., a továbbiakban: BauKaG) 4. cikke így rendelkezik:

„[...]

(2) Az építészmérnökök névjegyzékbe kérelemre be kell jegyezni azt, aki

1. bajorországi lakóhellyel rendelkezik, vagy Bajorországban letelepedett, vagy szakmai foglalkoztatására túlnyomórészt Bajorországban kerül sor,

2.

német egyetemen, német állami vagy államilag elismert mérnöki főiskolán (Akademie), vagy ezekkel egyenértékű német oktatási intézményben:

a) az építészet (magasépítés) szakirány 3. cikk (1) bekezdésében megjelölt feladatai esetében legalább négyéves, vagy

b) a belsőépítészet vagy tájépítészet szakirány 3. cikk (2) és (3) bekezdésében megjelölt feladatai esetében legalább hároméves képzésben sikeres záróvizsgát tett, és

3. ezt követően legalább két évig a vonatkozó szakiránynak megfelelő területen gyakorlati tevékenységet folytatott.

A gyakorlati tevékenység idejébe be kell számítani az építészkamara műszaki és gazdasági tervezés, valamint az építészeti jog feladatköreire vonatkozó szakmai továbbképzési programjait.

[...]

(5) A (2) bekezdés 2. pontjának a) alpontja és 3. pontja szerinti feltételek akkor is teljesülnek, ha az Európai Unió egy tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás egy szerződő államának állampolgára a [2005/36] irányelv 10. cikkének b), c), d) és g) pontjának értelmében vett különleges és kivételes okokból nem felel meg a [2005/36] irányelv szerinti, a képesítése megszerzését tanúsító okiratok képzési minimumkövetelmények összehangolása alapján történő elismerésére vonatkozó feltételeknek, ha egyebekben fennállnak a [2005/36] irányelv 13. cikke szerinti feltételek; e tekintetben a képesítéseket a [2005/36] irányelv 12. cikke értelmében egyenlően kell kezelni. […]

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13 A német állampolgárságú H. Angerer 2007 márciusa óta Ausztriában dolgozik „építőmesterként”. Lakóhellyel rendelkezik Bajorországban és Ausztriában is. 2008. április 25-én H. Angerer kérte a Bayerische Architektenkammernél a bajor építészkamara névjegyzékébe, azon belül a külföldi szolgáltatásnyújtók jegyzékébe való felvételét.

14 E kérelem benyújtásának időpontjában H. Angerer Ausztriában építőmesteri képesítéssel rendelkezett. Birtokosa volt továbbá az alábbi, Németországban vagy Ausztriában szerzett egyéb képesítéseknek: szobafestői és mázolói kézműipari szakmai záróvizsga és mestervizsga, kézműiparosi üzemgazdászi vizsga, stukkókészítő (vakoló) kézműipari mestervizsga, energetikai tanácsadói vizsga, valamint kőművesi szakmai záróvizsga.

15 A Bayerische Architektenkammer 2009. június 18-i határozatával megtagadta a H. Angerer által kért, névjegyzékbe való felvételt. A Bayerische Ingenieurekammer Bau (bajor építészmérnöki kamara) ugyanakkor, 2010. március 17-i határozatával felvette őt a bajor építészeti törvény (Bayerische Bauordnung) 61. cikkének (7) bekezdése által létrehozott jegyzékbe, feljogosítva ezzel arra, hogy Bajorországban építészeti terveket nyújtson be. Tehát azon „építőmesteri” tevékenységek tekintetében nem áll semmilyen korlátozás hatálya alatt, amelyekre osztrák szakképzettsége alapján jogosult.

16 Miután H. Angerer keresetet nyújtott be a jegyzékbe való felvételt elutasító 2009. június 18-i határozattal szemben, a Bayerisches Verwaltungsgericht (bajor közigazgatási bíróság) 2009. szeptember 22-i ítéletével megsemmisítette az említett határozatot, és kötelezte a Bayerische Architektenkammert, hogy H. Angerert a BauKaG 2. cikkének megfelelően jegyezze be a külföldi szolgáltatásnyújtók jegyzékébe.

17 A Bayerische Architektenkammer fellebbezést terjesztett az ítélettel szemben a Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (bajor másodfokú közigazgatási bíróság) elé. A fellebbezési eljárásban H. Angerer a bíróság felvetésére eredeti kereseti kérelmét a Bayerische Architektenkammer hozzájárulásával oly módon módosította, hogy az építészmérnökök névjegyzékébe, nem pedig a külföldi szolgáltatásnyújtók jegyzékébe való felvételét kéri.

18 A Bayerischer Verwaltungsgerichtshof H. Angerer e módosított kereseti kérelmének 2011. szeptember 20-i ítéletével helyt adott azzal az indokkal, hogy a kért, építészek névjegyzékébe való felvételnek a BauKaG 4. cikke (5) bekezdése szerinti feltételei fennállnak.

19 A Bayerische Architektenkammer felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Ez utóbbi hangsúlyozza, hogy a BauKaG 4. cikke (5) bekezdésének célja a 2005/36 irányelv német jogba történő átültetése. Ez a rendelkezés közelebbről ezen irányelv 10. cikkének c) pontjára utal. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli tehát, hogy az előtte folyamatban lévő jogvitában döntő fontosságú az említett irányelv 10. cikkének c) pontja által előírt feltételek pontosítása az ezen cikkben említett „különleges és kivételes ok”, valamint „építészmérnök” fogalmak meghatározása által.

20 Először is, a „különleges és kivételes ok” fogalmával kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az irányelv 10. cikkének b), c), d) és g) pontjában felsorolt esetek önmagukban véve nem tekinthetők az ezen irányelv 10. cikke értelmében vett ilyen „különleges és kivételes okoknak”, hanem a kérelmezőnek ezeken túlterjedő – például életútjában rejlő – okokat kell előadnia és igazolnia, amelyek ahhoz vezettek, hogy nem felel meg a képesítése megszerzését tanúsító okiratok képzési minimumkövetelmények összehangolása alapján történő, automatikus elismerésére vonatkozó, irányelvben foglalt feltételeknek”.

21 Másrészt, az „építészmérnök” fogalmával kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az osztrák jogban az építőmester jogosult magasépítési, mélyépítési és egyéb építmények tervezésére, az ezekre vonatkozó számítások elvégzésére, az építési munka felügyeletére, kivitelezésére és bontására. Az építőmesterek e jogosultságai az építészmérnökök jogosultságaival közösek. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság szerint meg kell határozni, hogy az irányelv 10. cikkének c) pontja értelmében vett „építészmérnök” fogalma feltételezi-e, hogy a migráns munkavállaló a saját tagállamában az építészeti tervezés, felügyelet és kivitelezés műszaki tevékenységein kívül művészi alkotói, várostervezési, gazdasági és adott esetben műemlékvédelmi tevékenységet is végzett vagy képzését követően végezhetett volna.

22 E körülmények között a Bundesverwaltungsgericht úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) a) Az irányelv 10. cikke értelmében vett »különleges és kivételes okok« azok az okok, amelyek az azt követő kategóriákban (a)–g) pont) szerepelnek, vagy e körülmények mellett még »különleges és kivételes okok[nak]« kell fennállniuk, amelyek miatt a kérelmező nem felel meg az irányelv III. címének II. és III. fejezetében megállapított feltételeknek?

b) Ez utóbbi esetben milyen jellegűeknek kell lenniük a »különleges és kivételes okoknak«? Ezeknek személyes – például az egyéni életúttal összefüggő – okoknak kell lenniük, amelyek miatt a migráns kivételesen nem felel meg az irányelv III. címe III. fejezete szerinti, képesítése feltétel nélküli elismerésére vonatkozó követelményeknek?

2) a) Az irányelv 10. cikkének c) pontja értelmében vett építészmérnök fogalma feltételezi-e, hogy a migráns a saját tagállamában az építészeti tervezés, felügyelet és kivitelezés műszaki tevékenységein kívül művészi alkotói, várostervezési, gazdasági és adott esetben műemlékvédelmi tevékenységet is végzett vagy képzését követően végezhetett volna, és ha igen, akkor milyen mértékben?

b) Az irányelv 10. cikkének c) pontja értelmében vett építészmérnök fogalma feltételezi-e, hogy a migráns egyetemi szintű képzettséggel rendelkezzen, amelyben a fő összetevőnek az építészetnek kell lennie abban az értelemben, hogy az az építészeti tervezés, felügyelet és kivitelezés műszaki kérdésein kívül művészi alkotói, várostervezési, gazdasági és adott esetben műemlékvédelmi kérdésekre is kiterjed, és ha igen, akkor milyen mértékben?

c) i. Az a) és a b) kérdés szempontjából jelentőséggel bír-e, hogy más tagállamokban rendszerint hogyan használják az »építészmérnök« szakmai címet (az irányelv 48. cikkének (1) bekezdése);

ii. vagy elegendő annak megállapítása, hogy a származási tagállamban és a fogadó tagállamban rendszerint hogyan használják az »építészmérnök« szakmai címet;

iii. vagy a 2005/36 irányelv 46. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből megállapítható az Európai Unió területén rendszerint az »építészmérnök« címhez kapcsolódó tevékenységek köre?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdés a) pontjáról

23 Első kérdésének a) pontjával a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontját akként kell-e értelmezni, hogy annak a kérelmezőnek, aki a képesítés megszerzését tanúsító okiratok elismerésének az ezen irányelv III. címének I. fejezetében előírt általános rendszerét kívánja igénybe venni, azon felül, hogy az említett irányelv V. melléklete 5.7.1 pontjában nem felsorolt képesítés megszerzését tanúsító okirattal kell rendelkeznie, bizonyítania kell valamilyen „különleges és kivételes ok” fennállását is.

24 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikke meghatározza a képesítés megszerzését tanúsító okiratok elismerése ezen irányelv III. címének I. fejezetében előírt általános rendszerének alkalmazási körét. Az említett rendszer megköveteli, hogy a fogadó tagállam hatóságai minden egyes esetben vizsgálják a kérelmező saját tagállamában megszerzett szakmai képesítéseit. Az építészmérnökökkel kapcsolatban e rendszer alkalmazási körét az említett irányelv 10. cikkének c) pontja határolja körül.

25 Ugyanakkor a 2005/36 irányelv, amint az (19) preambulumbekezdéséből kitűnik, azt írja elő többek között az építészmérnöki szakma tekintetében, hogy a képesítés megszerzését tanúsító okiratok kölcsönös elismerését az összehangolt képzési minimumkövetelményeken alapuló feltétel nélküli elismerés alapelvére kell alapozni. A képesítés megszerzését tanúsító okiratok elismerésének említett, feltétel nélküli rendszerét a 2005/36 irányelv III. címének III. fejezete szabályozza.

26 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében valamely uniós jogi rendelkezés, jelen esetben a 2005/36 irányelv 10. cikke tartalmának meghatározása során tekintettel kell lenni annak mind a megfogalmazására, mind az összefüggéseire és céljaira (Spedition Welter ítélet C-306/12, EU:C:2013:650, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 A 2005/36 irányelv 10. cikkének szövegével kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy e cikk bevezető mondata azon szakmák tekintetében, amelyek főszabály szerint a képesítés megszerzését tanúsító okiratok feltétel nélküli elfogadása rendszerének a hatálya alá tartoznak, az említett okiratok elfogadása általános rendszerének alkalmazását két feltételtől teszi függővé, jelesül egyrészt attól, hogy a kérelmező ne teljesítse az automatikus rendszer alkalmazásához előírt feltételeket, másrészt hogy valamilyen különleges és kivételes ok álljon fenn, amely miatt a kérelmező ilyen helyzetben van.

28 Ezt az értelmezést megerősítik a 2005/36 irányelv (17) preambulumbekezdésében foglaltak, amelyek értelmében a szakmai képesítések elismerésének általános rendszere akkor alkalmazandó, ha a kérelmező valamilyen különleges és kivételes okból nem felel meg azoknak a feltételeknek, amelyek által az automatikus elismerési rendszert igénybe vehetné.

29 A 2005/36 irányelv 10. Cikkének bevezető mondatát az a)–g) pont követi, amely az irányelv által előírt két feltétel egyike vagy másika tartalmának pontosítására irányul. Az említett pontok alkalmazandók egy vagy több meghatározott szakma, vagy átfogó módon egy adott helyzetben lévő szakmák összessége tekintetében.

30 A 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontja, amely kifejezetten az építészmérnöki szakmára vonatkozik, különleges tényhelyzetet említ, nevezetesen azt, ha a kérelmező nem rendelkezik olyan képesítés megszerzését tanúsító okirattal, amelyet az irányelv V. melléklet 5.7. pontja felsorol. Márpedig az említett irányelv 21. cikkének (1) bekezdése értelmében az ezen mellékletben felsorolt képesítés megszerzését tanúsító okirat megléte a képesítés megszerzését tanúsító okiratok elismerése – építészmérnökök tekintetében ugyanezen irányelv III. címe III. fejezetében előírt – automatikus

rendszere alkalmazásának feltétele. Következésképpen a 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontja a bevezető mondat által említett két feltétel közül kizárólag az elsőre, nevezetesen az automatikus rendszer alkalmazásához előírt feltételeknek való megfelelés hiányára utal.

31 Ez a körülmény azonban nem járhat azzal a következménnyel, hogy az olyan építészmérnökök tekintetében, akik a 2005/36 irányelv V. mellékletének 5.7.1 pontjában nem felsorolt képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkeznek, a 10. cikk bevezető mondatában említett második feltétel nem alkalmazható, mivel a két feltétel kumulatív.

32 Következésképpen az említett irányelv 10. cikkének értelmében az olyan kérelmezőnek, aki a képesítés megszerzését tanúsító okiratok elismerésének az építészmérnök tekintetében alkalmazandó általános rendszerét kívánja igénybe venni, nemcsak azt kell bizonyítania, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikk c) pontjában említett helyzetben van, azaz nem rendelkezik semmilyen, az V. melléklet 5.7.1 pontjában említett képesítés megszerzését tanúsító okirattal, de olyan „különleges és kivételes okot” is fel kell hoznia, amelynek folytán ebben a helyzetben van.

33 Egy ilyen értelmezés összhangban van az uniós jogalkotó szándékaival, amint azok kitűnnek a 2005/36 irányelv előkészítő munkálataiból. Így, ezen irányelv 10. cikke vonatkozásában az Európai Bizottság eredeti javaslata, amint a szakmai képesítések elismerésére vonatkozó európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslatból (COM(2002) 119 végleges) (HL 2002. C 181 E., 183. o.) kitűnik, egyáltalán nem tett említést „különleges és kivételes okról”, sem a 2005/36 irányelv 10. cikkének a)–g) pontjáról. Ezt a fogalmat és ezeket a rendelkezéseket az Európai Unió Tanácsának a szakmai képesítések elismeréséről szóló, …-i 2005/…/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadása céljából a Tanács által 2004. december 21-én elfogadott 10/2005/EK közös álláspontban (HL 2005. C 58 E., 1. o.) foglalt kezdeményezésére illesztették be. A tanács indokolásásából (HL 2005. C 58. E., 119. o.) kitűnik, hogy a Bizottság eredeti javaslata ezen irányelv 10. cikke vonatkozásában túlságosan széles körű volt. A Tanács pontosítja továbbá, hogy „az általános rendszernek csak a III. cím II. és III. fejezetében nem szabályozott szakmákra kell vonatkoznia, valamint a közös álláspont 10. cikke a)–g) pontjában felsorolt különleges esetekre, amelyekben az azon fejezetek által szabályozott szakmával rendelkező kérelmező – különleges vagy kivételes okok miatt – nem teljesíti az azon fejezetek által meghatározott feltételeket”.

34 Ezenfelül a 2005/36 irányelv szerkezetével és céljával ellentétes a „különleges és kivételes ok” fogalmának olyan tág értelmezése, amely szerint az említett ok nem tekinthető önálló feltételnek az ezen irányelv 10. cikkének c) pontjában szereplő feltételhez képest.

35 Ami a 2005/36 irányelv szerkezetét illeti, az építészmérnöki szakma vonatkozásában ezen irányelv (19) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy az építészmérnöki szakmai képesítéseket elsősorban a képesítés megszerzését tanúsító okiratok feltétel nélküli elismerésének az említett irányelv 21. és 46. cikke, valamint V. mellékletének 5.7.1 pontja által előírt rendszere alapján ismerik el.

36 Ami a 2005/36 irányelv célját illeti, az irányelv 1. és 4. cikkéből következik, hogy a kölcsönös elismerés alapvető célja annak lehetővé tétele, hogy az olyan szakmai képesítés birtokosa, aki a saját tagállamában e képesítés alapján megkezdheti valamely szabályozott szakma gyakorlását, a fogadó tagállamban megkezdhesse ugyanazt a szakmát, mint amelyre képesítést szerzett a saját tagállamában, és a fogadó tagállamban ugyanazokkal a feltételekkel gyakorolhassa azt, mint a fogadó tagállam állampolgárai (Ordre des architectes ítélet, C-365/13, EU:C: 2014:280, 19. pont).

37 Márpedig a 2005/36 irányelv 10. cikke c) pontjának olyan értelmezése, amely szerint e pont nem követeli meg különleges és kivételes ok fennállásának bizonyítását az olyan kérelmezők részéről, akik nem teljesítik az ezen irányelv III. címének III. fejezetében kimondott feltételeket, azzal a következménnyel járhat, hogy a fogadó tagállamra rója a kérelmező képesítés megszerzését tanúsító

okiratainak vizsgálatát olyan esetben is, ha e személy nem rendelkezik az építészmérnöki szakmának a saját tagállamában való gyakorlásához szükséges képesítésekkel, ami ellentétes lenne az említett irányelv céljával.

38 A fenti megfontolások fényében az első kérdés a) pontjára azt a választ kell adni, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontját akként kell értelmezni, hogy annak a kérelmezőnek, aki a képesítés megszerzését tanúsító okiratok elismerésének az ezen irányelv III. címének I. fejezetében előírt általános rendszerét kívánja igénybe venni, azonfelül, hogy az említett irányelv V. melléklete 5.7.1 pontjában nem felsorolt képesítés megszerzését tanúsító okirattal kell rendelkeznie, bizonyítania kell „különleges és kivételes ok” fennállását is.

Az első kérdés b) pontjáról

39 Első kérdésének b) pontjával a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy milyen típusú körülmények tekinthetők „különleges és kivételes oknak” a 2005/36 irányelv 10. cikke c) pontjának értelmében.

40 H. Angerer, a német és a román kormány, valamint a Bizottság úgy véli, hogy a „különleges és kivételes ok” fogalma olyan lehetséges intézményi és strukturális akadályokkal kapcsolatos körülményekre utal, amelyek az érintett tagállam konkrét helyzetéből erednek. H. Angerer, a Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses és a Bizottság úgy véli továbbá, hogy az említett ok magában foglalja ezenfelül a kérelmező személyes helyzetével, például pályafutásával, iskolai tanulmányainak folytatásával vagy magánéletének eseményeivel kapcsolatos körülményeket is. A német kormány azt állítja, hogy noha az ilyen személyes körülmények „különleges és kivételes oknak” tekinthetők, meg kell győződni arról, hogy a kérelmező rendelkezik mindazon szakmai alkalmassággal, amely lehetővé teszi számára az építészmérnöki tevékenység gyakorlását.

41 E tekintetben a Bíróság a Dreessen-ítéletben (C-31/00, EU:C:2002:35, 27. és 28. pont) már kimondta, hogy a tagállamoknak a szakmai képesítések kölcsönös elismerésére vonatkozó, az EUMSZ 49. cikknek és az EUMSZ 53. cikknek a Bíróság által nyújtott értelmezéséből eredő kötelezettségeiket tiszteletben kell tartaniuk az építészmérnöki szakma gyakorlásának engedélyezése iránt benyújtott kérelmek vizsgálata során minden olyan esetben, amikor a kérelmező nem hivatkozhat a szakmai képesítések feltétel nélküli elismerésének mechanizmusára. Ez a helyzet állhat fenn például, ha az érintett tagállam illetékes hatóságainak hibája következtében a kérelmező szakmai képesítés megszerzését tanúsító okiratról a Bizottságot nem értesítették.

42 A Hocsman-ítéletből (C-238/98, EU:C:2000:440, 23. pont) az következik továbbá, hogy a tagállamoknak akkor is tiszteletben kell tartaniuk a szakmai képesítések kölcsönös elismerésére vonatkozó, EUMSZ 49. cikk alapján fennálló kötelezettségeiket, ha a kérelmező a szakmai képesítések elismerésének a vonatkozó irányelv által előírt mechanizmusára az adott szakmai képesítés megszerzését tanúsító okirat megszerzésének helye vagy a kérelmező felsőfokú tanulmányai és szakmai pályafutása folytán nem hivatkozhat.

43 A 2005/36 irányelv előkészítő munkálataiból, különösen a Tanács jelen ítélet 33. pontjában hivatkozott indokolásából következik, hogy a Hocsman-ítélet (C-238/98, EU:C:2000:440) és a Dreessen-ítélet (C-31/00, EU:C:2002:35) tárgyát képező helyzetek indokolták – többek között – ezen irányelv 10. cikke elfogadását. Következésképpen az e cikkben említett „különleges és kivételes ok” alá tartozhatnak mind az olyan, lehetséges intézményi és szerkezeti akadályokkal kapcsolatos körülmények, amelyek az érintett tagállam konkrét helyzetéből erednek, mind a kérelmező személyes helyzetével kapcsolatos körülmények.

44 A „különleges és kivételes ok” fogalom tartalmának körülhatárolása céljából tekintetbe kell venni egyebekben azt, hogy a 2005/36 irányelv célja, amint arra a jelen ítélet 36. pontja emlékeztet, annak lehetővé tétele, hogy az olyan szakmai képesítés birtokosa, aki a saját tagállamában e képesítés alapján megkezdheti valamely szabályozott szakma gyakorlását, a fogadó tagállamban megkezdhesse ugyanazt a szakmát, mint amelyre képesítést szerzett a saját tagállamában.

45 A fenti megfontolások fényében az első kérdés b) pontjára azt a választ kell adni, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontját akként kell értelmezni, hogy a „különleges és kivételes ok” e rendelkezés értelmében vett fogalma az olyan körülményekre utal, amelyek folytán a kérelmező nem rendelkezik valamely, az ezen irányelv V. mellékletének 5.7.1 pontjában felsorolt képesítés megszerzését tanúsító okirattal, azzal, hogy az említett kérelmező nem hivatkozhat arra, hogy rendelkezik olyan szakmai képesítésekkel, amelyek saját tagállamában lehetővé teszik az általa a fogadó tagállamban gyakorolni kívánt szakmától eltérő szakma megkezdését.

A második kérdésről

46 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontját akként kell-e értelmezni, hogy az „építészmérnök” e rendelkezésben említett fogalmát egyrészt a saját tagállam, a fogadó tagállam, más tagállamok jogszabályai vagy az ezen irányelv 46. cikkében foglalt feltételek alapján kell meghatározni, másrészt e rendelkezés előírja, hogy a kérelmező képzése és tapasztalata az építészeti tervezés, felügyelet és kivitelezés műszaki tevékenységeken túl művészi alkotói, várostervezési, gazdasági és adott esetben műemlékvédelmi tevékenységekre is kiterjedjen.

47 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 85/384 irányelv tekintetében alkalmazandó ítélkezési gyakorlat értelmében a fogadó tagállam nemzeti jogszabályainak kell meghatározniuk az építészet területhez tartozó tevékenységeket, mivel az említett irányelv nem irányul sem az építészmérnöki szakma megkezdésére vonatkozó feltételek, sem az építészmérnökök által gyakorolható tevékenységek jellegének szabályozására (lásd ebben az értelemben: Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia és társai ítélet, C-111/12, EU:C:2013:100, 42. pont).

48 A fenti pontban foglalt megállapítás analógia útján alkalmazandó az építészmérnöki képesítés megszerzését tanúsító okiratok elismerésének a 2005/36 irányelv által előírt feltétel nélküli rendszerére. Ez különösen az irányelv (28) preambulumbekezdéséből tűnik ki, amelynek értelmében ezen irányelv az „építészmérnök” fogalmat használja az építészeti képesítések feltétel nélküli elismerésére vonatkozó rendelkezések alkalmazási körének behatárolásához, az e tevékenységeket szabályozó nemzeti szabályok sajátos jellemzőinek sérelme nélkül.

49 Amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 56. pontjában, ha az uniós jogalkotó meg sem próbálta meghatározni az „építészmérnök” fogalmát a képesítés megszerzését tanúsító okiratok elfogadásának a 2005/36 irányelv által előírt, feltétel nélküli rendszerében, *a fortiori* nem szándékozott ezt megtenni az általános rendszerben.

50 Pontosítani szükséges továbbá, hogy a 2005/36 irányelv 46. cikkében előírt követelmények önmagukban nem alkalmazandók az építészmérnöki képesítés megszerzését tanúsító okiratok elismerésének általános rendszerében. Ez a cikk ugyanis, amely az összehangolt képzési minimumkövetelményeken alapuló, feltétel nélküli elismerés rendszerének része, képzési minimumkövetelményeket ír le.

51 Következésképpen a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontját akként kell értelmezni, hogy az „építészmérnök” e rendelkezésben említett fogalmát a fogadó tagállam jogszabályai alapján kell meghatározni, következésképpen e rendelkezés nem írja elő

szükségszerűen, hogy a kérelmező képzése és tapasztalata az építészeti tervezés, felügyelet és kivitelezés műszaki tevékenységeken túl művészi alkotói, várostervezési, gazdasági és adott esetben műemlékvédelmi tevékenységekre is kiterjedjen.

A költségekről

52 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A 2009. április 6-i 279/2009/EK bizottsági rendelettel módosított, a szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkének c) pontját akként kell értelmezni, hogy annak a kérelmezőnek, aki a képesítés megszerzését tanúsító okiratok elismerésének az ezen irányelv III. címének I. fejezetében előírt általános rendszerét kívánja igénybe venni, azonfelül, hogy az említett irányelv V. melléklete 5.7.1 pontjában nem felsorolt képesítés megszerzését tanúsító okirattal kell rendelkeznie, bizonyítania kell „különleges és kivételes ok” fennállását is.**

2) **A 279/2009 rendelettel módosított 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontját akként kell értelmezni, hogy a „különleges és kivételes ok” e rendelkezés értelmében vett fogalma az olyan körülményekre utal, amelyek folytán a kérelmező nem rendelkezik valamely, az ezen irányelv V. mellékletének 5.7.1 pontjában felsorolt képesítés megszerzését tanúsító okirattal, azzal, hogy az említett kérelmező nem hivatkozhat arra, hogy rendelkezik olyan szakmai képesítésekkel, amelyek saját tagállamában lehetővé teszik az általa a fogadó tagállamban gyakorolni kívánt szakmától eltérő szakma megkezdését.**

3) **A 279/2009 rendelettel módosított 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontját akként kell értelmezni, hogy az „építészmérnök” e rendelkezésben említett fogalmát a fogadó tagállam jogszabályai alapján kell meghatározni, következésképpen e rendelkezés nem írja elő szükségszerűen, hogy a kérelmező képzése és tapasztalata az építészeti tervezés, felügyelet és kivitelezés műszaki tevékenységeken túl művészi alkotói, várostervezési, gazdasági és adott esetben műemlékvédelmi tevékenységekre is kiterjedjen.**

Aláírások